

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาปกครองการบริหารส่วนตำบล
(กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้ำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสระบุรี)

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๔/๑๑๖๓๒ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีนายสมพงษ์ กาศเจริญ ผู้รับจ้าง ได้ทำสัญญาจ้างกับองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้ำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสระบุรี โดยในสัญญาจ้างกำหนดให้ผู้รับจ้างติดตั้งไฟฟ้าสนามกีฬาโรงเรียนวัดหาดสองแคว โดยให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ นายสมพงษ์ กาศเจริญ ได้ส่งมอบงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้ำตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งในสัญญาจ้างข้อ ๔ นั้น ได้กำหนดระยะเวลาประกันผลงานเป็นเวลาหกเดือน นับแต่วันส่งมอบงาน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ต่อมานายสมพงษ์ กาศเจริญ ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้ำ ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และมีกำหนดรับสมัครระหว่างวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ – ๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งตามมาตรา ๔๗ ทวิ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนสมัครรับเลือกตั้งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงหารือว่า ในกรณีดังกล่าวข้างต้นถือว่า นายสมพงษ์ กาศเจริญ เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้ำ หรือไม่

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องหารือดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมาย และยังไม่มีแนวทางปฏิบัติมาก่อน อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นแนวทางการวินิจฉัยการมีส่วนได้เสียในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาเทศบาล จึงขอหารือว่า ในกรณีดังกล่าวข้างต้นถือว่า นายสมพงษ์ กาศเจริญ เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้ำหรือไม่ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/ ๑๓๐๐ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในกรณีปัญหาของนายสมพงษ์ กาศเจริญ นี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่า นายสมพงษ์ฯ เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๕ (๑๗)^๑ ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ทวิ (๓)^๒ จึงไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำคัลได้^๓

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหาหรือดังกล่าว ประกอบกับคำชี้แจงจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้ว เห็นว่า ในขณะนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว และโดยที่บทบัญญัติมาตรา ๑๔๔^๔ และมาตรา ๑๔๕ (๓)^๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการ

^๑ มาตรา ๔๕ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๗) ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๔๗ ทวิ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนสมัครรับเลือกตั้งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มติที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๙๐/๒๕๔๖ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง ข้อหาหรือเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง (องค์การบริหารส่วนตำบลทำคัล จังหวัดสระบุรี)

^๔ มาตรา ๑๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

^๕ มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

การเลือกตั้งเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้น กรณีจึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นตามกฎหมายดังกล่าว และคำวินิจฉัยดังกล่าวย่อมมีผลใช้บังคับได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นปัญหาที่หารือนี้ไว้แล้ว กรณีจึงเป็นที่ยุติ และกระทรวงมหาดไทยจะต้องถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวต่อไป จึงไม่มีความจำเป็นที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะต้องพิจารณาอีก

สำหรับกรณีที่กระทรวงมหาดไทยประสงค์จะให้วางแนวทางปฏิบัติในการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและแนวทางการวินิจฉัยการมีส่วนได้เสียในสัญญาปกครององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อเป็นบรรทัดฐานต่อไปนั้น กรณีตามปัญหาที่หารือมานี้ กระทรวงมหาดไทยย่อมจะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปได้ ส่วนกรณีอื่น ๆ นั้นจำเป็นต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ไม่อาจพิจารณาแนวทางเป็นการทั่วไปได้

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๖